

Биылғы жаңа оқу жылының алғашқы күні, яғни 1-қыркүйек Білім күнінде мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» деген тақырыппен халыққа Жолдау жасады.

Білім мен рухани жаңғыруға байланысты осыған дейінгі ізденістерімізді Елбасы нұсқаған дамудың жаңа мүмкіндіктері сапаландыра түседі деп санаймыз. Жолдауда адам капиталына байланысты жаңа ұсыныстар айтылып, тың бағыттар көрсетілді. Соның ішінде педагогика саласы мен мамандықтарын сапаландыруға байланысты тұжырымдар, білім мазмұнын замана талабына сай құруға қатысты ойлар, жаратылыстану ғылымдары мен ақпараттық технологияларды озық жүйе аясында дамытуға қатысты байыптамалар сала мамандарының көкейінен шығып отыр.

Елбасының «білім беру саласын экономиканың жеке саласы ретінде дамыту керек» деген ойы да – жаңашыл және өзекті. Сондай-ақ университет ғылымына, жас ғалымдарды қолдауға қатысты маңызды тұжырымдар зор мүмкіндік туғызады деп сенеміз. Жолдауда «жастарды жаңа технологиялық қалыпқа дайындау» тезисі ерекше айтылды. Елбасы бастамасы елордадан өңірлерге дейінгі білім жүйесіне жақсы ықпал етеді деген пікірдеміз. Барлық салада, әсіресе білім саласында отаншылдық, бәсекеге қабілетті білім, тәжірибе қай қиындықтан болсын алып шығады.

Сондай-ақ, аталмыш жолдауда коронавирус індетінің салдарынан дүние жүзіндегі мектеп

оқушылары мен студенттердің басым көпшілігі қашықтан оқуға көшкені және бұл жұмыстың тәсілі мен мазмұнын түбегейлі өзгертуде толыққанды оқу үдерісі үшін, қажетті барлық қызмет бар, бірыңғай онлайн білім беру платформасын шұғыл әзірлеу қажет екені басым айтылды. Балаларымыз қай жерде тұрса да, қандай тілде оқыса да сапалы білім алуы керек екені де сөз болды.

Президент өз сөзінде, 2021 жылдың қаңтар айынан бастап мұғалімдердің еңбекақысын 25% көбейту жөнінде шешім қабылданғаны және жалақы мөлшері алдағы уақытта да арта беретіні туралы айтты.

Жаңа буын толқыннан кәсіпкерлерді дайындап шығуымыз керек, сол себепті мектептен ЖОО дейін «Кәсіпкерлік негізі» пәні оқытылуы қажет. Өске-лең ұрпақтың спорттық және шығармашылық потен-циалына баса назар аудару, «Балалар үйірмесін» қайта жаңғырту, балалардың энергиясы мен білуге құштарлығын тиімді пайдалану қажеттілігі жөнінде де сөз қозғалды. Сонымен қатар, бізге мектеп жасына дейінгі балаларды жан-жақты дамыту мәселесін шешу керек екені және 2025 жылға дейін 6 жасқа дейінгі балаларды 100 пайыз мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеумен қамту тапсырылды. Мемлекеттік балабақшалармен қатар жекеменшік балабақша санын да арттыру оны қаржыландырудың жаңа жүйесін ойлап табуымыз қажет деп баса тоқталып өтті.

Сондай-ақ, жолдауда мамандардың айтуы бойынша мемлекет дарынды оқушыларды ғана қолдаса, балалар арасындағы әлеуметтік дистанция (меже) артуы мүмкін. Бұл жағдайды болдырмауымыз қажет. Осыған байланысты мемлекет «қарапайым» мектептерге қолдау көрсетуі керек. Бұл қала мен ауылдағы білім саласындағы алшақтықты жеңуге көмек береді. Халықтың сауаттылығын және сандық сауаттылығын арттыру мақсатында үкіметке үздіксіз білім алу концепциясын әзірлеуді тапсырамын. Бұл құжатта формальды емес білім алудың альтернативті нұсқасын белсенді енгізу, өз бетінше білім алу нәтижелерін есепке алу, кәсіби білігін сертификаттау мәселелері қарастырылуы керек екені айтылды.

Президент жолдауда ғылым саласын дамыту туралы да тоқталып өтті. Бұл мәселеде бізге тың көзқарас пен жаңа тәсілдер керек, сондай-ақ, халықаралық тәжірибеге арқа сүйеуіміз қажет

екені және үкіметке жыл сайын әлемнің жетекші ғылыми орталықтарында 500 ғалымның тағылымдамадан өтуін қамтамасыз етуді, сондай-ақ, «Жас ғалым» жобасы аясында зерттеу жүргізу үшін 1000 грант бөледі тапсырды. Ірі бизнес өкілдері өңірлік университеттердің ғылыми қызметін қамқорлыққа алса, нұр үстіне нұр болатындығын тілге тиек етті. Бізге елімізді ғылыми-технологиялық тұрғыдан дамыту жөніндегі арнаулы бағдарламалық құжат қажет. Оның басты міндеті ұлттық деңгейдегі нақты мәселелерді шешуге ғылымның әлеуетін пайдалану болмақ.

Президент өз Жолдауында мектептердің білім беру сапасын арттыруды тапсырды. Осы міндетті орындау үшін біліктілігі жоғары мұғалімдерді даярлау жүйесін енгізу керек. Ал қолданыстағы жүйе, әсіресе, жоғары оқу орындарындағы білім сапасы жиі сынға алынады. Себебі, оқу бағдарламалары ескірген, жас мамандардың тәжірибесі де дұрыс ұйымдастырылмайды. Бұдан тағы бір проблема туындайды.

«Бұл мамандықты «әлсіз» түлектер тандап, университетке түсіп, диплом алған соң, мектепке жұмысқа орналасады. Мұндай «маманнан» сабақ алған оқушылар да «әлсіз» болады, мектептегі білімнің сапасы нашарлайды. Одан кейін осы оқушылар ЖОО-ға түседі. Нәтижесінде экономикаға әлсіз мамандар келеді. Міне, осы мысал мәселенің маңыздылығын көрсетеді. Қазіргі кезде осы саладағы білім беру бағдарламалары жаңартылып, педагогикалық іс-тәжірибені ұйымдастырудың жаңа жүйесі енгізіліп жатыр. Бұдан бөлек мұғалім болып жұмыс істеуге кірісетін түлектердің дайындық деңгейін анықтайтын арнайы емтихан да жетілдірілуде. Биылдан бастап педагогикалық мамандықтарға түсу үшін ең төменгі шекті балл 70-ке дейін көтерілді. Ал болашақ педагогтардың стипендиясы 42 000 теңгеге дейін өсті. «Педагог мәртебесі туралы» заң қабылданды. Білім беру жүйесі жаңа сатыға қадам басуда.

Осы жолданған Жолдау өз бағытымен іске асырылса, әлі талай белестерді бағындырамыз анық.

**Р.ЖАНДИЛДИНА,
Ы.Алтынсарин атындағы
Арқалық педагогикалық ин-
ститутының Мектепке дейінгі
және бастауып білім беру
кафедрасының доценті.**